

Debreczen

Debreczen Főpósta 1824. a m. k. főposta számban.

Közönség!

A piacdon, a m. kir. főposta- és legkitünőbb kelmék-nyarom főközlötét

N N M.

ka ma lehetett egy a helybeli... az árak bamu-

ri-idényre

Table with 2 columns: item, price. Includes items like '20', '15', '30', '15', '12'.

ka, mint kifogastalan szan... az árak bamu-

szóló és nem kívántatik... az árak bamu-

UMANN M. ruha gyáros. CH IGNÁCZ.

SZLÓNÁL

UTCZA... zövetek, ÜGGÖNYÖK... ALTERITÖK... minden nagyságban.

lli... norcseppek

an ismert házi- és népszer... KÖRÖCSÉPEK... KÖRÖCSÉPEK...

Előfizetési árak: helyben, vagy postán küldve: Egész évre... Félévre... Negyedévre... Egy hónapra...

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (Főter 1828. sz.) barmintva küldendő.

Előfizethető helyben: Teleddi K. Lajos könyvkereskedésében és a kiadóhivatásban. (Főter 1828. sz. alatt.)

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELELVEL.

Hirdetési díj: Négy hasábol petti sorát 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többszöri hirdetések alka... Hirdetést vagy reklámot magában foglaló... Nyilvántári közlemények minden petti sora... Hirdetéseket fölvetetnek a szerkesztőségben... Kéziratok nem adtnak vissza.

Szinay Gyula beszéde,

— a képviselőház május 2-iki ülésén. —

A függetlenségi és 48-as párt határozati javaslatát, hogy t. i. a tanítói fizetés minimuma 600 frt legyen, a képviselőház május 2-iki ülésén Szinay Gyula nyújtotta be, a következő beszéd kíséretében:

T. képviselőház! Szívesen szavaztam meg a magam részéről is általánosságban a törvényjavaslatot, mint amely állami közeletünk egyik legégetőbb kérdésének megoldását, közoktatás ügyünk szomorú helyzetének javítását czélozza. De egyenesen abban a feltevésben adtam rá szavazatomat, hogy a részletek foglalkozásainak javítása elől a t. ház bölcsesége nem fog elzárkózni, hogy különösen a tanítói fizetés minimumának megállapításánál a t. ház az igazság, a méltanyosság álláspontjára fog helyezkedni.

A javaslat 300 frtban állapította meg a legkisebb tanítói fizetést, vagyis oly csekély összegben, melynél kevesebbet a törvényhozás már 1868-ban, tehát 25 évvel ezelőtt sem tudott megállapítani, amikor pedig államférfiak nem dicsékedtek államháztartásunk rendezett voltával, amikor a nagy költséget igénylő állami feladatok egész sora várt megvalósításra, amikor a megélhetési viszonyok a maiaknál is legalább 50%-al kedvezőbbek, hivatali fizetések pedig általában az állami igazgatás minden terén, törvényhatóságoknál, községekben a mostaninál sokkal mérsékeltbbek voltak. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Azok közé tartozom t. ház, akik a népoktatás ügyét elsőrendű állami feladatnak tekintik. Nem akarok semmit sem levonni a felsőbb tanítványok, a középiskolák jelentőségéből, de az állami közérdek szempontjából mindezeknek elébe helyezem a népokolákat, azon kiváló jelentőség és fontosságát fogva, a melyet a népoktatás ügye képvisel és mert en erre az igazgatási ágra ily nagy fontosságot és kiváló súlyt helyezek és mert nem ismerem állami feladatot, a mely mostanáig ennél mostohább elbánásban részesült volna, azt tartom, hogy kötelességünk megragadni most a kínálkozó alkalmat arra, hogy a nagyfokosságú állami feladatot jelentőségéhez mért felkarolásban részesítsük, aminek első és főfeltétele az, hogy a népvelés ügye szakavatott és megbízható kezébe tétessék le, a minek ismét első postulatuma az, hogy a közoktatásügy munkásai, a néptanítók tisztességes dotatióban részesítenek. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbalon.)

En a törvényjavaslatban megállapított 300, illetőleg 200 frt minimumot ilyen javadalomnak nem tartom, ugyanazért azt elfogadni nem is tudom. — Nem fogadhatom elsősorban — és ez a főszempont — azért, mert az a tanító állásának megfelelő tisztességes megélhetést feltétlenül nem biztosít. (Helyeslés a szélsőbalon.) E fizetés mellett a tanító, ki családalapításra van utalva, a kinek az iskolafentartó hatóság szabályai legtöbb esetben kötelességévé teszik a nősülést, mindjárt pályája kezdetén kényserülve van adósságokba bonyolodni és mire fizetése a kor-pótlékkal valamivel türethetőbbé válik, addig az adósság terhei felhalmozódnak val a in; pályájának kezdetén tehát boldogulásának útját vágja fizetésének csekélyeége, később pedig az adósság. (Ugy van! ugy van! a szélsőbalon.)

A kor-pótlékokból — a melyek ötöd-évenként 30 frttal javítják a tanító fizetését és a mihez teljes 35 év, tehát ugyszólván egy ember életre van szükség, hogy az 210 frtra emelkedjék, — ezen ötödévek előtt költeni, ezek bekövetkezéséig élni nem lehet. — Azt hiszem, talán mindnyájan egyetértünk abban, hogy itt a legfőbb ideje, hogy a népoktatás ügyén lendítsünk és a tanítók fizetésén javítsunk. De kérdem, hogy lehet a tanítókat akkor, a mikor

a segélynyújtás immár bekövetkezett szükségességéről meg vagyunk győződve, oly jövedelmekre utalni, a melyek csak évek hosszú sora, vagy évtizedek múlva fognak előállni. A tanítók helyzetét csak megfelelő tisztességes alapfizetéssel lehet javítani. (Ugy van! ugy van! a szélsőbalon.)

A korpótlékok számbavehető jövedelmet csak 15—20 év múlva fognak nyújtani. De nemcsak anyagi szempont vezet, a mikor a 300 frtos minimumot el nem fogadom, nem járulhatok ahhoz erkölcsi, ethikai tekintetektől sem, nevezetesen azért, mert nem tartom összeegyeztethetőnek a tanítói statusnak azon megbecsülésével, a melyre a tanítók föladatak magaslatán joggal tartanak számot, — azt, hogy a kar tagjai részére a törvényhozásilag szolgáltnak való fizetés állapítottassék meg. Ha 1868-ban, a mikor a megvalósítandó állami feladatoknak egész legiója állott előttünk, a melyeknek mindegyike nagy költséget igényelt; a mikor a megélhetési viszonyok kedvezőbbek, a tisztí fizetések pedig általában mérsékeltbbek voltak, indokolt lehetett, hogy a tanítói fizetés minimuma 300 frtban állapítottassék meg; akkor ma annak a tanítónak, a kitől az elemi iskoláknak, a középiskola néhány osztályának és a szakiskolának végzését s ezeken kívül oklevelet kívánunk, csakugyan nem adhatjuk ezt a silány fizetést. Tiltakoznunk kell az ellen, hogy e minimum törvénybe i gttatassék. (Helyeslés a szélsőbalon.) Törvényhozásilag való kimondása annak, hogy a tanítói oklevélhez fűzött működés aequivalens 300 frttal, hogy a tanítói működés 300 frttal meg van fizetve, a legszelidebb kifejezést alkalmazva, lealacsonyítása a tanítói állásnak, (Élénk helyeslés a szélsőbalon.)

Ha 400 frtban állapítaná meg a javaslat a minimumot, azt talán még lehetne olyan a milyen magyarázattal kísérni, ahhoz legalább látszólagosan hasonlatos megállapítást lehetne találni a községek rendezéséről szóló 1886. törvényben, ennek a jegyzői fizetést szabályozó rendelkezésében. Azonban a hasonlatosság csak látszólagos, mert mikor a törvény a jegyzői fizetés minimumát 400 frtban állapítja meg, mindjárt hozzá teszi, hogy ha a törvényhatóság úgy látja, hogy valamely község anyagi ereje megbirja, 600 frtig fölemelheti e minimumot; de azért is látszólagos, mert ki ne tudná, hogy a községi jegyző főjövédelmé nem a fix-fizetés, hanem a mellékkereset, a mire azonban a néptanító csak kivételes esetekben és akkor is csak nagyon mérsékelt arányban tarthat számot, a legkevésbbé tarthat számot pedig a szegény községi vagy egyházbeli néptanító, a ki a most megállapítandó fizetési minimumra volna utalva. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Az általános vita elején a t. vallás és közoktatásügyi miniszter ur két rendbeli módosítást jelentett be, helyesebben mondvá bejelentette, hogy hajlandó két rendbeli módosítást elfogadni. (Halljuk! Halljuk!) Ezek egyike a korpótlékra vonatkozik s abban áll, hogy a 30 frtos ötödéves kor-pótlékot tényleg minden tanító megkapja az alapfizetésre való tekintet nélkül. — Ezt a módosítást szívesen üdvözlöm és elfogadom nemcsak azért, mert ez a javaslatnak ide vonatkozó részét megemti a komikumtól. — Töröljé aból egy komikus vonást, mert hiszen ki tagadhatná, hogy nem egyeb, mint fictio juris, ha azt mondja a törvényjavaslat, hogy a 300 frtos kor-pótlékok megkapja a tanító, ugy azonban, hogy ha a tanító fizetése 300 frtnál több, akkor azt a tanító maga fizeti meg magának. Elfogadom ettől eltekintve a módosítást azért is, mert azt általában igazságosnak tartom. (Helyeslés a szélsőbalon.)

A második módosítás vonatkozik az alap fizetés kérdésére és abban áll, hogy a 300 frtnyi kötelező minimumhoz, ha az iskolafentartó — hatóság kimutatja, hogy a 4-dik száz

forintot megszerezni nem képes, ezt az államtól igényelheti a költségvetés határain belül.

Ezt a módosítást én gyakorlati eredményre vezetőnek nem tartom. (Ugy van! a szélső baloldalon.) Nem tartom pedig azért, mert ismervén az iskola fenntartó felekezeteinek némely körülmények közt, nem is mindig indokolatlan féltekenységet és különösen ismervén a nemzetiségeknek a magyar állami eszme megvalósítása elleni törekvéseit, ugy gondolom, hogy ezt a 4-dik száz forintot épen az ilyen iskolákban fogják a legkevésbbé igénybe venni, mert ehhez hozzá van köteve az államnak az a beavatkozási joga, melyet a törvényjavaslat előír. Már pedig valóban épen ezen nemzeti-ségi iskolákba volna a legőhajtabb az állami felügyeletnek bevétele. (Ugy van! a szélső baloldalon.) Ezen nemzetiségek, a melyeknek iskolái falai közt a nemzeti állam eszme elleni törekvések istápoltnak, trójai lónak tekintik ezt a 100 frtnyi államsegély igénybe vételét, a melyet nem fognak falaikon belül engedni. Ezt annál könnyebben fogják az illetők visszautasíthatni, mert hiszen ezen segély igénybe nem vételének hátrányát nem az iskola fenntartók érzik meg, hanem megéri maga a szegény tanító. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ugy, hogy voltaképp ez a játék nem az iskola fenntartók, hanem a tanítók rovására megy. (Igaz! a szélsőbaloldalon.) Én tehát ettől a módosítványtól gyakorlati eredményeket nem várok, ugyanazért a magam és elvtársaim részéről a tanítók és tanítónők évi legkisebb fizetését 600 frtban, a segélytanítókat pedig 300 frtban vélem megállapítandónak. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) És azt tartom, hogy ez a mi viszonyaink közt meg is állapítható. A javaslat, melynek indoklásában a 600 frt minimum kérdése is fel van vetve, ennek ellenében péazügyi indokokra hivatkozik és kiszámítja, hogy a 600 frtos minimum mellett 4-200.000 frt. költségöbblet állana elő, s hozzátesszi mindjárt, hogy a mi államháztartásunk ezt ma meg nem bírja. (Halljuk! Halljuk!) Én a pénzügyi argumentumokat egészen az általános vitáig komolyan vettem, illetőleg azt tartottam, hogy a pénzügyi argumentumok a javaslatban komolyan vannak elénk állítva, de e feltevésben az általános vita folyamán alaposan csaldótam és pedig — mondhatom — nem kellemetlenül, mert kitűnt, hogy ezen argumentum a 400 frt. minimummal szemben feltétlenül elesik. (Ugy van! a szélső baloldalon.) A vita folyamán kifejtett és a vita végén maga a miniszter ur is elismerte, hogy a 400 frtos, kötelező minimum megállapítása melleszénél egyáltalán nem pénzügyi, hanem felekezeti szempontokra vonatkozó argumentumai vannak. Ha a 400 frt minimummal szemben ezen argumentum ilyennek bizonyul, akkor legalább is jogos lehet a gyanu arra nézve, hogy ugyanezen pénzügyi argumentum az 500-600 frtos minimummal szemben sem állja ki a bírálatot, vagy legalább nem lesz a számítás olyan nagy kaliberű, a mint azt élénk állítják. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

En egyébiránt a felekezeti szempontra való hivatkozást nem fogadhatom el. A t. miniszter ur azt mondja, hogy a 400 frtos kötelező minimum mellett a közoktatásügy terén az állami befolyás, a felekezetekek erre vonatkozó akarata nélkül, az állami segélyezés kerülő útján vitetnék be az iskolába, ez pedig nem korrekt eljárás. A t. államtitkár ur pedig azt mondta, hogy a 400 frtos minimum mellett nem mint a 300 frt mellett, az iskoláknak 52%-ában, hanem 78%-ában emeltetnék érvényre az állam beavatkozási joga. — Megvallom, t. ház, nem tudom okát annak, — hogy az állami befolyásnak miért az iskolák épen 52%-ában van helye s nem tudom fel-fogni, hogy ha ez az állami befolyás az iskolák 52%-ára nézve üdvös, miért lenne az nagy

veszedelem az iskolák 78%-ára és megfordítva, ha 78%-ra nézve olyan veszélyes az állami felügyeleti jog, hogy elkerülése tekintetéből a t. közoktatási miniszter ur a tárcza-kérdést is felvetette, akkor azt kérdem, hogy miképen lehet az az iskolák 52%-ában nekünk oly nagy megnyugvással ajánlani. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Mindezekből kifolyólag nem értem, hogy miképen lehet tisztán pénzügyi tekintetekre hivatkozni a 600 frtos minimum ellen akkor, a mikor kitűnt, hogy a 400 frt minimum ellen egyedül felhozott ezen argumentum ott merőben elesik. Ugy látom, hogy ez a pénzügyi argumentum csak egy tündöklő buborék, melynek szétpattanásához maga a t. miniszter ur is hozzájárult. Ezen pénzügyi tekintetekkel szemben, azt hiszem, jogosan lehet hivatkozni arra, — hogy hiszen a 4,200,000 frt. költségzaporulat nem a maga egészében terhelné az államháztartást, mert a fizetés javítás első sorban az iskola fenntartók kötelessége tehát ezen 4,200,000 frt megoszlának az iskola fenntartók és az állam között, s mert az 5%-os pótladónak teljes mértékben való igénybe vételével ennek jelentékeny, vagy legalább számot tevő része már fedezve volna. Azt hiszem, joggal használható továbbá a pénzügyi szempont ellenében azon ellenvetés is, hogy maga ezen javaslat ugy van contemplálva, hogy az a maga egészében 3 év alatt lép életbe és hogy a javadalom emelésében a nem képesített tanítók nem fognak részesülni, a kik pedig még ma jelentékeny számmal vannak és a kiket csak ugy könnyű szerral nem lehet eltüntetni a földszinéről. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ilyen megosztás, ilyen feltételek mellett, nem lehet arról szó, hogy már az első évi költségvetésbe 4,200,000 forintot állítsunk be. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) s ugy az első évek terhét a felekezetek és az állam közti megosztásnál fogva költségvetésünk megfogja bírni a teher csekély voltánál fogva. (Ugy van a szélsőbaloldalon.) A későbbi idők nagyobb terhét pedig meg fogja bírni államháztartásunk az államháztartásnak a jövőben való folytonos fejlődésénél fogva, csak azt ne felejtjük soha, hogy a magyar államnak a népnevelésnél nincsen előbbvaló érdeke. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélső balon.) Ne felejdük, hogy addig nem szabad más czelokra pazar áldozatot hozni a mig ez az érdek a szükséges mértékig kielégítve nincs; (Helyeslés a szélső baloldalon.) és hogy ha az államnak minden másra van pénze, legyen első sorban a népoktatásra is (Igaz! Ugy van; a bal- és szélsőbalon.)

Kováts Albert képviselőtársam, a ki az előterjesztett javaslattal maga sincs sehogy sem megelégedve, óva intett bennünket a 600 frtos minimum követelésétől, azon tételt állítván fel, hogy a ki sokat követel: semmit sem követel.

En ezen tantételt nem az axiómák, hanem a hipotézisek, jobban mondvá, a legvalószínűtlenebb feltevések osztályába sorolom, (Helyeslés a szélsőbalon) mert nagyon szomorú volna az, ha a jogosnak elismert követeléseket teljes mértékben, teljes bátorsággal még hangoztatni sem szabadna, s nagyon szomorú volna, hogy ha annak hangoztatása a követelésnek kisebb mértékben való kielégítését problematikussá tethetné. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) En, a mit egyszer igaznak fölismertem, abban nem hátráltam meg soha. (Helyeslés a szélsőbalon.) Nem bir engem meghátrálásra most sem, sem a miniszter ur módosítása, sem Kováts Albert t. képviselőtársam aggódo intése. (Tetszés a szélsőbalon.) Fentartom továbbra is, a magam és elvbarátaim részéről beadandó határozati javaslatot. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Fentartom, nem azért, mert az, az általános közóhajjal találkozik, hanem mert annak igazságosságáról lelkem mélyéből megvagyok győződve. (Tetszés a szélsőbaloldalon.)

Midőn a magam és elvártaim nevében az első szakasznak oly értelmű megváltoztatása iránt, hogy a tanítók és a tanítónők évi fizetése a szabad lakáson és 1/4 hold kerten kívül legalább is évi 600 frtban, a segédtanítóké pedig 300 frtban állapítsák meg, ajánlom e módosító javaslatot a t. háznak elfogadásra módosításomat a magam és elvtársaim nevében, ezennel beterjesztem, ajánlom azt elfogadásra. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Méltóztatik kívánni, hogy a módosítvány felolvassassék? (Halljuk!)

Horváth Ádám jegyző: (olvassa.)

A községi valamint a hitfelekezetek által fenntartott elemi iskolákban működő tanítók és tanítónők fizetésének rendezéséről szóló törvényjavaslat 1 §. második bekezdésének első pontja következőleg állapítható meg:

»E szerint ezen népiskoláknál tisztességes lakáson és legalább egy negyed holdnyi kerten kívül a rendes tanító fizetése évi 600 frtnál, a segédtanítóké pedig 300 frtnál kevesebb nem lehet. Szinay Gyula s. k. Kovács József s. k. Dr. Meskó László s. k. Rigó Lajos s. k. Lukács Gyula s. k. Veres József s. k. Thold Dániel s. k. Heckenast György s. k. Fornszek Sándor s. k. Illyés Bálint s. k. Szluha István s. k. Papp Elek s. k. Sturmán György s. k. Szemeré Huba s. k. Vikár István s. k. Kun Miklós s. k. Ólay Lajos s. k. Beniczky Károly s. k. Babó Emil s. k. Bozay János s. k. Vajjay István s. k. Hentaller Lajos s. k. Polónyi Géza s. k. Horváth Ádám s. k. Farkas Balázs s. k. Károlyi Gábor gr. s. k. Lakatos Miklós s. k. Tóth Ernő s. k. Dr. Barabás Béla s. k. Meszlényi Lajos s. k. Dr. Várady Károly s. k. Zichy Hermán gr. s. k. Kállay Ferenc s. k. Justh Gyula s. k. Tóth János s. k. Vörös János s. k. Szederkényi Nándor s. k. Konkoly József s. k. Nánásy Ödön s. k.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése máj. 3-án.

A képviselőház tegnapi ülésén folytatták a tanítói fizetések rendezéséről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását, és pedig az 1. §. körül megindult vitát.

Az első szónokok Szinay Gyula határozati javaslata mellett nyilatkoztak. Madarász József kijelentette, hogy még a 400 frtos minimumban is meg tudna nyugodni, ha nem föltétlenül akarnak megállapítani. Így azonban, a mint a kormány kérésben helyezett módosítása tervezi, a tanítók helyzete nem fog javulni s ezért a maga részéről Szinay Gyula határozati javaslatát pártolja.

Veres József utalt arra, hogy a pénzügyi bizottság az állami tisztviselők fizetésének szabályozásáról szóló törvényjavaslat megalkotásában az ötszáz frtos minimumot úgy állította oda, mint a megváltozott gazdasági viszonyok között a megélhetésre föltétlenül

szükséges összeget, melyet a legalsóbb kvalifikációval bíró nőtlen tisztviselőknek ugyan még meg lehet adni, de a csak így dotált állásokat fokozatosan csökkenteni tartja szükségesnek. Hát a tanítókra nézve nem változtak meg a gazdasági viszonyok? Kvalifikáltak és a legtöbb esetben családosaik s nekik még sem akarnak oly fizetést megadni, mely megélhetésüket biztosítja. Ez igazságtalanság megszüntetése céljából ő is Szinay Gyula határozati javaslatát pártolja s mellesleg azt is megjegyezte, hogy emeljük a lelkesek fizetését is, ha ezt a tanítók fizetéséhez képest szintén elégtelennek tartják.

Szinay Gyula határozati javaslata mellett nyilatkozott Papp Elek is.

Kiss Albert a törvényjavaslatban a kormány igéreteinek lekiismeretes bevértését látja. A 600 frtos minimumot — legalább ennek a javaslatnak keretében — ellenezte, mert a szegény felekezetek vesztesék maradványának az így támadó versenyben s maga a törvény nem volna végrehajtható. A 600 frtos minimumot csak akkor tudná helyeselni, ha az 1879. törvény megváltoztatásával az összes iskolákat államosítanák. Szónok továbbá az oktatás ügyének radikális reformját sürgette.

Madarász József kijelentette, hogy most nem nagy elvi kérdések megoldásáról van szó, hanem arról, hogy javítsák-e a tanítók fizetését, vagy sem. Madarász József kijelentette, hogy milyen szegényes volt a 300 frtal honorálni a néptanítókat, mikor egyszerű irnokoknak hat-hétszáz frtot szavazott meg a képviselőház. Végül Szinay határozati javaslatainak elfogadását ajánlotta.

Kiss Albert személyes kérdésben újból azt hangsúlyozta, hogy a hatszáz forintos minimumnak ily kerűl uton való törvénybe iktatása helytelen volna.

Ekkor aztán, több szónok nem lévén följegyezve, az elnök berekesztette a vitát s gróf Cakay Albin miniszter fölkel, hogy még egyszer szembeszálljon az ellenzék argumentumaival. E szempontból Bánó Józsefnek azt felelte, hogy a felekezetekre való tekintettel azért említette fel csak most, mert a bizottsági tárgyalások során éppenséggel nem volt szükség, hogy a kormány hangzatos a felekezetek iránt való tekintettel. A bizottság sokkal tovább ment a felekezetek iránt való tekintetben, mint a kormány és sokan még azt is ki szerették volna vinni, hogy az állami beavatkozás joga csak a száz forintos segélyadásnál kezdődjék. A pénzügyi szempontokra vonatkozólag a miniszter egyenesen a pénzügyminiszterre hivatkozott, aki igazolhatja, hogy a költségeknek hasonló tempóban való folytatása visszavezetné az országot a deficit-es korszakba. Azt a miniszter tagadta, hogy a felekezetekkel paktumot kötött volna: csak információkat kért fölük, ez pedig kötelessége volt.

Az egész oktatásügy lényegét a miniszter, amint kijelentette, a tanítóképzés reformjában látja. A tanítók épzése az államnak a gyömböndöt kell fordítani. De ezt a kérdést nem lehet ennek a javaslatnak keretében megoldani. Közbevetőleg a miniszter Polónynak tegnapre beszédére is reflektált s kijelentette, hogy az ingyenes állami oktatásra vonatkozó határozati javaslatát nem fogadja el.

hanem azután mind jobban-jobban megbarátkozom vele.

Az óra egyhangú ketyegése az asztalon, a tűz ropogása a kandallóban harmonikusán olvadnak egybe.

Ebben az összefolyó, dallamos hangokban van valami behizelő, valami csásában titkoszerű: olyan formán tetszenek nekem, mintha valami megszokott, edes dajkadalt hallanék.

De nem ringat álomba, ellenkezőleg lelkem felbred a mindennapság közönyéből. Úgy tetszik, mintha tisztában lennék. Tisztában mint nappal: ragyogó fényárban.

Agyam mély gondolatokba merülten régig fut a történeteken, tisztán látja minden kisi esemény titkos rugóját, kezdi igazán ösmerni a világot!

Megösméri az embert teljes valójában s minden esében tárgyilagosan ítél felette. A világ előtt kiküldött bünt sok esetben nem ösméri el bűnnek s van eset, hogy erénynek tartja.

Ébren álmodásaimat legrágóbb kincsemnek tekintem, ébrenálmodásaimnak köszönhetem, hogy megismertem — magamat.

II.

Ugy hiszem, ezt a történetet is ébrenálmodtam.

Talán a tea szállott egy kissé fejembe s felizgatott képzelődésem nem hagyta lelkem rendes álomra térni.

Alom nem hasonlított azon álmokhoz, melyek kevés kivétellel jelentéktelen gondolatok reflex hatásai, költői rendtelenségben.

Almodásaim összefüggő egészben hű képet tükröznek vissza egy vételeg utu életörténetnek.

III.

Almodtam az én csalfa szívű edes lánykámról, aki míg fény, gazdagság vett körül, odaköztötte életét az enyémhez, mikor pedig eljötték a megpróbáltatás napjai, mikor teljes meztelenségben hoztam talakodott a nélkülözés, a nyomor, kegyetlenül, durván szészakította a legszentebb, legédesebb frigyét; ma-

Végül a miniszter Szinay és Bánó József határozati javaslatainak mellőzésével az eredeti szakasz elfogadását ajánlotta.

Szinay Gyula kijelentette, hogy fenntartja határozati javaslatát, míg Kammerer Ernő előadó újból kérte a szakasz változatlan elfogadását.

Következett a szavazás. Az elnök bejelentette, hogy Szinay Gyula és Bánó József határozati javaslataira több mint husz képviselő aláírásával névszerint érték. A névszerint való szavazást tehát el is rendelte s öt percnyi szünet után felegykor megkezdtek a két szavazást.

Szinay Gyula határozati javaslata mellett szavazott 93, ellene 169 képviselő; tehát 76 szótöbbséggel mellőzték.

Az ülés végén Asbóth János meginterpellálta a miniszterelnököt a kormány vállaláspolitikai programjának fenntartása tárgyában.

BELFÖLD.

Kinevezések a belügyminiszteriumban. A király a belügyminiszter előterjesztése folytán: Széll Ignácot miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel felruházott osztálytanácsossá nevezte ki, Huszár Kálmán osztálytanácsosnak a miniszteri tanácsosi címet és jelleggel adományozta díjmentesen s végül Ruth Károly belügyminiszteri titkárát és Vadnay Andor volt országgyűlési képviselőt a belügyminiszteriumhoz osztálytanácsosokká nevezte ki.

Zendülő Aradmegyében. Monyásza, aradmegyei községből írják, hogy a falu-feli lakosság és a monyásza grófi uradalom közt a napokban oly feszültté vált a helyzet, hogy a község lakosai megszállották a vasuti töltéseket és megakadályozták az ott folyó munkát. A vizálynak az az oka, hogy az uradalom s a lakosság közt a vasut építése előtt oly megállapodás létesült, mely szerint a lakosság tíz évig legelthet s ebben az uradalom most meg akarta akadályozni a lakosságot. A zendülő népet, mely úgy látszik, csak a maga igazat védi, csendőrök kergették szét szuronnyal, az izgatottság azonban még mindig igen nagy s a csendőrséget jónak látták megerősíteni.

A képviselőház nyári szünete. A képviselőház nyári szünetét pünkösztör kezdte meg. Addig még a következő javaslatokat tárgyalja: A képviselőház tisztviselőinek szabályzatát, a fizetési meghagyásokról és a sommás eljárásról szóló törvényjavaslatokat. Ha pünkösztig, a mire meg van a kilitás, és javaslatok letárgyalhatók, pünköszt után a képviselőház csak formai üléseket tartana. A delegáció összehívását június hó első napjára tervezi a kormány.

KÜLFÖLD.

Hírek Szerbiából. A király Rajvácznak, Ilicsnek, Csiricsnek, Barcsicsnak, Krisztics Ljubának és Miskatovicus századosnak kiküldte legújabb részük volt az apr. 13-iki államsínyben. — A fehér sasrendet adományozta, — Csirics-et pedig ezredessé is előléptette.

gamra hagyott, mint a tarka tollu kis madár hazáját, ha közelg a tél.

Eljött hozzám a hűtlen szívű asszony, felkeresett.

Rongyokba burkoltan, sáppadt arccal közelített meg réme. Beesett szeméibe bűnbánó köny szivargó.

Láttam azokat a könyecsképeket, melyeket az igazi megbánás fakasztott oda.

Leomlott vézna természetű lábaim elé, elcsukló hangon könyörögve bocsánatomat.

Ugy fájt, pedig egyszersmind oly jól esett így látnom a csalfa szívű asszonyt, a ki magába szállva, szánja gaztettét, rimánkodva csókolja sarujait.

Elgondoltam a régi történetet, végig iramlott emlékezetem a régen mult idő minden szakán.

Elgondoltam az edes kezdetet, oldalomon a hű szerető leányt, ott melegen szíven.

Azután rátértem a kínos szenvedések idejére, mikor nélkülözni kellett boldogító szerelmét, mikor kiszakította magát ölelő karjaimból.

Kínos emlékezés volt nagyon, de mégis arra a meggyőződésre jutottam, hogy vele átélt boldogságom felért volna tiszter annyit szenvedéssel is.

Azután mit vehetnék szemére? Hiszen nő volt, kinek szíve csak a boldogságot, a fényt ösmerte; személyes pillanatnyi benyomások alatt álló teremtes, a ki csak annyit tudott a nyomoról, hogy az kétségbeesjt. Nem gondolt arra, hogy a kőkemény, fekete kenyeret edessé is teheti a szerelem bűbája. Szíve keveset ösmert a világból, nem hitethettem el vele, hogy szerelmünk megaranynozhatja szegénységünket.

A mire pedig én meg nem taníthatam a tudatlan gyermekfőt, keservesen megtanította a sors.

Most már ösméri a világot, tudja, hogy a szerelem több a gazdagságnál. — Hanem azért a tudásért bőven számított a tandíjat a nagymester.

Óváczió a német császárnak. — Svájcban a hazatérő német császárt tüntető óváczióra fogadták, mely a iran zia védvámok által okozott károk ellen irányult. A császár beszédjében hangsúlyozta a védvám fenntartását Svájcban.

Uj járvány Oroszországban. Megirtuk néhány nap előtt, hogy Asztrachan és Tobolszk kormányzóságban, valamint az Ural-tartományban egy új pestisszerű járvány ütött ki, a mely ijeszttel pusztít az emberek között. A betegség szemben az orvosok tehetetlenek, mert sem azt nem tudják, hogy a baj miből áll, sem azt, hogy miféle szerekek lehetnek leküzdeni. A járvány négy hét alatt 120,000 embert pusztított el. A lakosság között óriási pánik uralkodik, ugyannyira, hogy a jobbműködő eregesen hagyják el a fenyegetett vidékeket. Varsóból ismét több orvos ment a járványos helyekre, hogy az új betegséget tanulmányozza.

Határidő-naptár.

Máj. 4. A katonai zenekar hangversenye a tűzkárosultak javára.

Május 5. Debreczen sz. kir. város közigazgatási bizottságának havi ülése.

Máj. 6. Kereskedő ifjak dalestélya a Margit-fürdőben.

Május 7. Markovits-ünnepe a főiskolában.

Május 8. Hajdúvármegye közigazgatási bizottságának havi ülése.

Május 11. Állami tisztviselők gyűlése a város-háza nagytermében.

Május 11. A tornaegylet gyalogversenye.

Május 14. Az iparos-kör rendkívüli közgyűlése.

Május 15. Hajdúvármegye közgyűlése.

Május 17. Gazdász majális a nagyerdei vígadóban.

Május 20. Esküdtészeki tárgyalás a debr. kir. törvényszék előtt.

Jún. 1. Egyházkerületi közgyűlés kezdete.

Jún. 20—24. Érettségi vizsgálatok a főiskolában.

Jún. 25. Az iparoskör jubileuma.

Ujdonságok.

*** Színház és katonazene.** A katonazenekaroknak tudvalevőleg meg lett tiltva, hogy a Próbaházasság című darabban az előadást kísérik, a melyben a Kossuth-kuplet akár szöveggel, akár szöveg nélkül énekeltek, mindenütt tüntetést incsevalva. A betiltó parancsokat azonban állítólag a többi előadásra nem vonatkozták s a katonazenekarok minden egyéb kikötés nélkül kísérik a darabokat. Mello felháborodást kelt tehát Nagyváradon, hogy Kónya ezredes az utolsó perczben megtiltotta a katonazenekarnak, hogy a színházban közreműködjenek. Mikor Debreczenben a katonazenét betiltották, Leszkay, a nagyváradi színház igazgatója személyesen fordult Wannisch altábornagyhoz és Kónya ezredeshez, a kiktől biztosítást nyert, hogy a betiltó parancs csak a Próbaházasságra és csak Debreczenre vonatkozik. A napokban azonban Kónya magához hívta Leszkayt és arra kerte, tegyen le nála kétezer frt kaucziót s biztosítsa ezzel, hogy a színházban antindinazikus tüntetések nem lesznek. Leszkay erre azt felelte, hogy a szí-

lak vizsgálja június

Es én csak szíveket, és én öröme mindnyájunka. Hanem ezt ké nem tudtam ráosm Arczát homály nalai elmosódtak a Elmondta büncz arczomat.

Szárazon elő ellenem s ebből a ségemre ösmertem Bevallotta, h sabb nevelés melle megértetni a szép aki a jöletből a könnyelműség, kár szétudulta boldogság. Ó volt legnab ban is.

Ó hitét el zárvá minden élet des van. — Odavélyre; — unszolt mére.

Azt állítottam hogy nem terem téssal sem jobb mind lejjebb-lejje.

És beszélt h bűnre tetézve bes rikácsolásba men Elgondolkod egész lenyem a legvétekesebbe ez

Esküre éme, met — Eltem m gyobja, én nem vétekeid nem s o h a.

Az utolsó hideg, szivverése Feltörőfény alakját, s a világ g amra.

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

Egy álom története.

(Egy jó barátom naplójegyzetéből)

Írta: Szathmáry Zoltán.

Szegény, bohó fut letették a sirba. A temetés után átkutattam íróasztal fiókjait, mert írományait az én gonnyaimra bízta végakarataiban. Ott találtam íratai közt e kis napló töredéket is.

18** augusztus hó

... Mikor reggel üdítő álom után az első fénysugár áttör szobánk ablakán, mikor a függöny nyílásán keresztül bebocsátja üdvözlő aranyos sugárkéjét a nap, örömmel üdvözli vissza a legtöbb ember.

Oh a világosságot, a káprázatos fényt nagyon szeretik az emberek!

A kelő nap, a bűvös, csalfa fény eszünkbe hozza, hogy mégis csak szép az élet.

A kelő nap példázta az életet. — Világosság élető eleme az életnek; — annak az életnek: — melyhez annyira ragaszkodik az emberiség java része; melynek fenntartásáért milliók vinnak elkéseredett harczot.

Ezért szeretik olyan nagyon a világosságot, a káprázatos fényt; ezért ragaszkodnak hozzá sokan.

A sötétől ellenben a legtöbben idegenkednek.

Sokan úgy tartják, hogy a sötétség a halál birodalma. A vak homály idegenszerűleg hat rájuk s eszükbe hozza önkéntelenül is a halált.

En ellenkezőleg nagyon szeretem a sötétséget, ragaszkodom a homály bűvköréhez. Mikor a lámpa végsőt lobban s az utolsó fénysugár is kirezgi magát, a gyors átmenet a világosságról a sötétségre egyideig ugyan idegenszerű visszahatást szül lelkületemen,

